

Horváth István Károly
Ókortudományi és
Latin Nyelvi Verseny

SZTE-BTK Klasszika-Filológiai
és Neolatin Tanszék

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ

Latin fordítási feladat

2016-2017. 2. forduló, 1. kategória

Polükratész szerencséje

Hajdan Szamoszon Polükratész uralkodott, és Amaszisszal, Egyiptom királyával vendégbaráti viszonyba lépett. Polükratész túlzott szerencséje nem tetszett Amaszisznak. Levelet írt tehát neki: „Nagyon kedvemre van boldogságod, de nem tetszik, hogy a körülményeid túl szerencsésen alakulnak. Az istenek ugyanis irigyek. Akiknek helyzete túlságosan jól alakul, végül a legrosszabb véget érik. Fogadj el egy tanácsot: dobd el, ami számodra a legértékesebb.” Polükratész engedelmeskedett az intésnek. Hajóra szállt, és értékes gyűrűjét lehúzta kezéről, és a tengerbe dobta. Kicsivel később egy halász hatalmas halat fogott, és a királynak adta. A szolgák a halat megfőzték, és hasában megtalálták Polükratész gyűrűjét. Miután Amaszisz ezt megtudta, felbontotta a vendégbarátságot, mivel félt az istenek haragjától. Polükratészt rövid idővel később Lydia szatrapája meggyilkolta, így (Polükratész) halállal fizetett túlzott szerencséjéért / túlzott szerencsését halála egyenlítette ki.

Pontozás:

A szöveget három különböző eljárással (A, B, C) értékeljük, majd az így kapott részpontszámokat összegezzük. **Kérjük, hogy a pontozást a fordítási feladathoz mellékelt ellenőrző lap segítségével végezze el!** Kérjük a szaktanárokat, hogy a B és C táblázatok valamint az összesítés esetén is a **táblázatok bal oldali mezőjébe írják javasolt pontjaikat**, míg a jobb oldali rubrikát hagyják üresen!

A) Tagmondatonként 1 pont adható minden tagmondat elfogadható fordításáért. A mondat fordítása elfogadható, ha az alapját képező alany, állítmány (tárgy, ha van) fordítása pontos. Az egyéb mondatrészek fordításának a helyességét nem kell figyelembe venni a tagmondatonként adható 1 pont odaítélésekor. Részpontszám nem adható!

1. Quondam Polycrates Samum imperio tenebat, – 1 pont
2. et cum Amasi, Aegypti rege, hospitium contraxit. – 1 pont
3. Felicitas nimia Polycratis Amasi non placebat. – 1 pont
4. Litteras igitur ad eum perscripsit: – 1 pont
5. 'Placet valde mihi felicitas tua, – 1 pont
6. at non placent tuae res nimium secundae. – 1 pont
7. Invidum est numen deorum: – 1 pont
8. quorum res nimium floruerunt, – 1 pont
9. postremo pessimum finem habuerunt. – 1 pont
10. Accipe consilium: – 1 pont
11. illud abiice, – 1 pont

12. quod tibi maxime pretiosus est.' – 1 pont
13. Polycrates monitis paruit. – 1 pont
14. In navem conscendit, – 1 pont
15. et anulum pretiosum de manu detraxit – 1 pont
16. et in mare proiecit. – 1 pont
17. Paulo post piscator quidam ingentem piscem ceperat, – 1 pont
18. et regi dedit. – 1 pont
19. Famuli piscem coquebant, – 1 pont
20. et in eius ventre Polycratis anulum reppererunt. – 1 pont
21. Postquam id Amasis cognovit, – 1 pont
22. dissolvit hospitium, – 1 pont
23. quia iram deorum timebat. – 1 pont
24. Polycraten brevi tempore postea Lydiae satrapa interfecit, – 1 pont
25. ita nimiam felicitatem morte expiavit. – 1 pont

Összesen: 25 pont

B) Vizsgáljuk meg az aláhúzott szavak, kifejezések fordításának a helyességét, és adjunk ezekre is pontot az alábbiak szerint. Részpontoszám nem adható!

Quondam Polycrates Samum imperio tenebat, et cum Amasi, Aegypti rege, hospitium contraxit. Felicitas nimia Polycratis Amasi non placebat. Litteras igitur ad eum perscripsit: 'Placet valde mihi felicitas tua, at non placent tuae res nimium secundae. Invidum est numen deorum: quorum res nimium floruerunt, postremo pessimum finem habuerunt. Accipe consilium: illud abiice, quod tibi maxime pretiosus est.' Polycrates monitis paruit. In navem conscendit, et anulum pretiosum de manu detraxit et in mare proiecit. Paulo post piscator quidam ingentem piscem ceperat, et regi dedit. Famuli piscem coquebant, et in eius ventre Polycratis anulum reppererunt. Postquam id Amasis cognovit, dissolvit hospitium, quia iram deorum timebat. Polycraten brevi tempore postea Lydiae satrapa interfecit, ita nimiam felicitatem morte expiavit.

- a) imperio tenebat – 1 pont a kifejezés magyaros fordításáért
- b) cum Amasi, Aegypti rege – 1 pont az értelmezős társhatározó helyes fordításáért
- c) tuae res nimium secundae – 1 pont a magyartól eltérő inverz szórend magyaros fordításáért
- d) in navem conscendit – 1 pont a kifejezés magyaros fordításáért
- e) paulo post – 1 pont a kifejezés magyaros fordításáért
- f) piscator quidam – 1 pont a kifejezés magyaros fordításáért (a quidam hátravetett névmás határozatlan névelővel való fordításáért)
- g) iram deorum timebat – 1 pont a magyartól eltérő tárgyi vonzat (iram) magyaros fordításáért
- h) brevi tempore postea – 1 pont a kifejezésben szereplő ablativus magyaros fordításáért
- i) nimiam felicitatem morte expiavit – 1 pont a kifejezés magyaros fordításáért

Összesen: 9 pont

Horváth István Károly
Ókortudományi és
Latin Nyelvi Verseny

SZTE-BTK Klasszika-Filológiai
és Neolatin Tanszék

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

C) Vizsgáljuk meg összességében a fordítást stiláris és fordítástechnikai szempontból:

1. a szószedet/szótár használata: a több jelentésű szavaknál mennyire tudta a diák az adott szavak legmegfelelőbb jelentését kiválasztani;
2. nyelvhelyesség: mennyiben sikerült a szöveget a magyar nyelv szabályainak figyelembe vételével lefordítani;
3. szövegértés: mennyiben tükrözi a fordítás a szöveg megértését.

Ezen szempontokat együttesen szemlélve háromféle pontszám adható: **3 pont (gyenge), 6 pont (közepes), 9 pont (kiváló)**. Részpontszám nem adható!

Fontos szempontok: A pontozásnak ebben a fázisában akkor is megadható a maximális pontszám, ha a diák csak a szöveg első felét tudta lefordítani, de azt a fenti szempontok alapján nagy pontossággal oldotta meg. Ha azonban a diáknak nem sikerült terjedelemben legalább a szöveg felét összefüggően, jól egymáshoz kapcsolt mondatokban lefordítani, maximális pontszám erre a feladatra semmiképpen nem adható.

A szerezhető pontok összesen: $25 + 9 + 9 = 43$ pont

A dolgozat továbbküldhető, ha a versenyző legalább a pontok 40%-át megszerezte (17 pont), a versenyző továbbjut, ha a versenyző legalább a pontok 50%-át megszerezte (21,5 pont).